

співробітництва деякі художники звертаються до техніки літографії, створюючи їх за межами України. Досвід закордонних інституцій дозволив О. Стратійчук створити низку літографських серій, які демонструвалися на українських виставках в 2010–2015 рр., та склав теоретичну основу досліджень про традиційні й новітні техніки літографського друку [3].

Особливої уваги заслуговує організація в 2010-х р. літографської «Майстерні №30» випускниками видавничо-поліграфічного інституту НТУУ «КПІ», які придбали обладнання і залучають до неї молодих художників, аматорів, дають майстер-класи з друкованих технік. Тому є надія, що літографська техніка, дітище геніального винахідника А. Зенефельдера, знайде своїх авторів та шанувальників і вийде на новий шабель свого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Афанасьєф В. А. Українське радянське мистецтво 1960–1980-х років. Нариси з історії українського мистецтва / В. А. Афанасьєф – К. : Мистецтво, 1984. – 224 с. : іл.
2. Історія українського мистецтва : в 5 т. Т. 5: Мистецтво ХХ ст. / під ред. Г. Скрипник – К. : НАН України. ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2007. – 1048 с.
3. Стратійчук О. І. Основні техніки літографії. // Українська академія мистецтва. Дослід. та науково-метод. праці. – Київ, 2012. Вип. 20. – С. 60-68.

Рош Д.М.

студент,

Науковий керівник: Шпаковська В.Т.

кандидат архітектури, доцент,

Київський національний університет будівництва і архітектури

КОНЦЕПЦІЯ ЗВОРОТНОЇ МІГРАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ПОКРАЩЕННЯ МІКРОКЛІМАТУ МІСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Розвиток містобудування на сучасному етапі – це складний процес, що передбачає комплексний підхід до вирішення як нагальних, так і довгострокових проблем міського середовища. Тому в процесі розробки тенденцій розвитку, крім власне містобудівного планування та архітектури, залучено велику кількість споріднених дисциплін, основними з яких є: екологія та її розділи, такі як урбекологія; соціологія міста, простору та архітектури; економічні чинники, що обумовлюють швидкість та масштаби втілення проектів. Метою роботи є дослідження концепції вирішення існуючих проблем міської екології та простору на території України шляхом стимулювання зворотної міграції населення з високоурбанізованих територій у сільську місцевість. Слід зауважити, що тема внутрішньої зворотної міграції активно розглядалася у ряді праць таких закордонних вчених, як Б.Дж.Л. Беррі, Л. Тейлор, К. Мітчелл, Р.Т. Насібулін, В.І. Звягинцев та М.А. Неуважаєва. Але серед вітчизняних дослідників ця тема досі не мала ґрунтовного аналізу. Хоча в

Україні наявні необхідні ресурси і низка вагомих передумов, які висвітлено у даній роботі, що підтверджують актуальність концепції зворотної міграції в процесі покращення міського мікроклімату.

Архітектурно – планувальні і техногенні особливості міської території сприяють формуванню місцевого мікроклімату, відмінного від клімату природної території. На формування міського мікроклімату здійснюють вплив:

- Прямі викиди тепла і зміна режиму сонячної радіації. Додаткове відбиття сонячної радіації від стін та вікон будівель обумовлює відчуття задухи, характерне для міст влітку. Зміна радіаційного балансу, додаткове надходження тепла в атмосферу при спалюванні палива і мала витрата тепла на випаровування приводить до підвищення температури всередині міста, зниження рівня нічного охолодження у порівнянні із навколишньою місцевістю.

- Пилогазові викиди промислових підприємств і транспорту, 90 % яких в Україні виробляється в містах і лише 10 % у сільських місцевостях.

- Значна частка вертикальної забудови, що призводить до взаємного затемнення і утворення «котлованих» умов на фоні відповідного рельєфу, а у разі співпадання напрямку вітру з вулицею – до його посилення та ефекту «аеродинамічної труби» [3].

Аналізуючи склад житлового фонду України слід відзначити низку передумов, що спричинили тенденцію вертикального розвитку міст. Основними серед них є: перенаселення найбільш розвинених великих міст; аварійний стан, потреба швидкого переселення людей, капітального ремонту або цілковитої реновації значної частки житлового фонду; нестача міських територіальних ресурсів, тобто значне функціональне навантаження на вкрай обмежені ділянки під забудову.

Але слід зауважити, що тенденція висотного житлового будівництва вирішує наявні проблеми не у повному обсязі і, крім негативного впливу на мікроклімат міста, має низку суттєвих функціональних недоліків. За результатами останніх досліджень: безпека постійного проживання на висотних поверхах не є доведеною, активно досліджується його шкідливий вплив на здоров'я людини, адже такі умови проживання не відповідають певним біоритмам людського організму; часто рівень інсоляції та освітлення є недостатнім в умовах щільної забудови. Транспортна мережа, особливо у безпосередній близькості до «спальних» районів міста є перевантаженою.

Вище наведені аргументи дають підстави для розгляду альтернативних концепцій, що направлені на довгострокове планування системи розселення як з суто функціональної точки зору, так і з соціально-екологічної. В ході дослідження запропоновано стимулювати процес зворотної міграції населення, який на противагу, активує розвиток житлового будівництва у горизонтальному напрямі, відповідно до існуючих земельних ресурсів.

Для правильного розуміння сутності внутрішньої зворотної міграції було розглянуто причини та приклади її функціонування за кордоном. Спираючись на фундаментальні дослідження К. Мітчелла, приведемо узагальнену класифікацію форм зворотної міграції. Він акцентував, що під зворотною

міграцією треба розуміти не тільки фізичне переміщення в просторі (з міста в село), але і зміну в усвідомленні себе і своєї мети [5]. Для цього слід виділити три різні форми зворотної міграції. Перша форма – «ексурбанізація» – означає переїзд міських жителів у сільську місцевість недалеко від міського центру. Такі переселенці, як правило, мають міцний зв'язок з містом через основне місце роботи, коло спілкування, небажання втрачати колишній (міський) рівень комфорту. Друга форма – «підміна урбанізації» – характерна для тих переселенців, яких «витіснило» місто (відсутність роботи, висока вартість проживання). Третя – «антиурбанізація» – об'єднує людей, які принципово відкидають міський устрій життя і хочуть жити та працювати в сільській місцевості на постійній основі [2]. Таким чином, було приведено структуру багатогранного розуміння зворотної міграції в західній теорії.

В цей час в Україні в період з 1989 до 2010 року чисельність сільського населення скоротилася приблизно на 20 % у центральному регіоні країни, а саме у Чернігівській, Київській, Сумській, Полтавській, Житомирській, Черкаській, Полтавській, Вінницькій та Хмельницькій областях. А приріст міського населення спостерігається лише у Київській, Луцькій, Рівненській та Хмельницькій областях. Наприклад, показник густоти населення у місті Києві складає 156 людей на квадратний кілометр, що майже вдвічі перевищує середній показник для України – 79 людей на квадратний кілометр [1]. Очевидною стає нерівномірність розселення за наявності вільних незаселених територій. Поступова розбудова цих територій створює можливість реалізації концепції зворотної міграції.

Ключовим засобом для досягнення цієї мети є формування на даних територіях сучасного, екологічного, економного в експлуатації, більш комфортного та приватного житла середньої поверховості, наприклад: коттеджного, блокового типу, таунхаусів, приватних будинків з зеленими ділянками. У комплексі заходів щодо втілення цієї концепції передбачається створення багатофункціонального простору для проживання, роботи, відпочинку та комунікації мешканців. Цей процес є ґрунтовним та розглядається як частина довгострокової перспективи розвитку генерального плану країни.

До того ж, в умовах сучасного стану міської забудови, це також є одним з варіантів вирішення нагальної проблеми щодо стану житлового фонду України. Було виявлено, що близько 70 % – це застаріле та аварійне житло і комунікації, що потребують капітального ремонту або реконструкції найближчим часом. Однак очевидно, що масштаби капітального ремонту, які мали б відповідати темпам будівництва 50-80х років, не можуть бути втіленими без тимчасового чи постійного виселення людей. А у найближчі роки з об'єктивних причин має виводитися з експлуатації величезний масив будівель і об'єктів інфраструктури.

Отже, на сьогодні існує значна кількість передумов для розширення спектру засобів гармонізації населених пунктів України. Зрозуміло, що перехідний період потребує значних інвестицій з економічної точки зору та змін у соціально-психологічній свідомості суспільства. У підсумку, концепція зворотної міграції може бути ефективною у вирішенні таких проблем:

1. Поєднання тенденції розвитку вертикальної та горизонтальної забудови значно покращить мікроклімат великих міст (зменшення ефекту «теплового острова» у місті, шляхом збереження радіаційно-теплового балансу; значне розвантаження транспортної мережі і зниження концентрації викидів в атмосферу; можливість забезпечення комфортних умов циркуляції вітру).

2. Створення умов для тимчасового або постійного виселення людей за власним бажанням з аварійного житла, шляхом створення комфортніших умов проживання та робочих місць на замських територіях.

3. Досягнення соціального балансу: потоки населення одночасно розвантажують міську систему і доповнюють сільську, як у чисельному відношенні, так і шляхом обміну професійними та культурними ресурсами.

Список використаних джерел:

1. Банк даних Державної служби статистики України. Розподіл наявного населення за типом поселень [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://database.ukrcensus.gov.ua/MULT/Dialog/statfile.asp?lang=1>. (дата звернення 19.04.2017).
2. Звягинцев В.И., Неуважаева М.А. Переселенцы в сельскую местность: феномен «обратной миграции» в современной России // Мир России. – 2015. – № 1. – С. 101–135.
3. Кучерявий В.П. Урбоекологія / Кучерявий В.П. – Львів, 1999. – 360 с.
4. Чайка В.Є. Урбоекологія / Чайка В.Є. – Вінниця, 1999. – 368 с.
5. Mitchell C. Making sense of counterurbanization // Journal of rural studies. – 2004. – № 5. – Р. 27.

Стрельцова С.В.

викладач,

Інститут мистецтв

Київського університету імені Бориса Грінченка

МУЛЬТИМЕДІА В ОБРАЗОТВОРЧОМУ МИСТЕЦТВІ ВІД ІДЕЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ

Необхідність системного підходу до вирішення проблем мистецької освіти зумовлює потребу формування професійної орієнтації учнів засобами нововведень в методах та засобах викладання, використовуючи сучасні мультимедійні технології, які опрацьовуються під час допрофільної та профільної підготовки у загальноосвітніх навчальних закладах.

Для шкіл з профільним навчанням, в умовах сучасної освіти, поглиблене вивчення мистецьких дисциплін в навчальних закладах з використанням ІКТ є логічним продовженням закріплення вивченого матеріалу та засвоєнням нового, що стає важливою складовою професійної мистецької освіти.

Головна змістовна частина програми має бути спрямована на формування художнього мислення та світогляду учнів, поглиблення їх ключових, міжпредметних, естетичних і мистецьких компетентностей шляхом аналізу та інтерпретації творів візуального мистецтва, визначення взаємозв'язків з іншими